

PRÒLEG

Aquest és el dietari d'un retorn. Després de dotze anys a Reus, a finals de 2016 vaig tornar al meu poble, a Sarroca de Lleida. Dotze anys curts i a la vegada llargs, ni massa lluny ni massa a prop, essent d'un lloc i també de l'altre. Els hiverns prenent el sol al Mercadal i els estius prenent el sol ponent a dalt de la Guardieta.

Al cap de pocs dies de tornar, coincidint amb el solstici d'hivern, vaig començar aquest dietari.

Jo ja havia escrit un altre dietari. Del solstici d'estiu al d'hivern de 2010 vaig compondre el *Primer dietari entre solsticis*. Hi parlava de literatura, de cinema, de música, de política, de família, de paisatge, de gastronomia. No el vaig poder publicar en paper, potser perquè no vaig saber vendre'l, o perquè no era gaire interessant, o gens rendible, o simplement perquè no era prou bo. Però, com que soc tossut de mena, el vaig publicar a la xarxa. Vaig crear un bloc —<http://primerdietarientresolsticis.blogspot.com/>— i vaig donar-lo a qui el volgués llegir.

Per què de solstici a solstici? Perquè narra el trànsit des del punt en què el sol és més poderós al punt en què llangueix més. Anar escrivint mentre els dies s'escurcen, mentre la llum cada cop es fa més petita. Perquè significa (d)escriure una mort abans de (re)nèixer.

Per tant, el 2016 i el 2017 havia de completar el cercle. Escriure a mesura que els dies creixien i la llum s'imposava. Transmetre el goig, la força i la juvenesa d'aquests dies de sol. Explicar la vida abans de tornar a morir.

Com en el primer dietari, em vaig obligar a escriure cada dia. Cada dia. Sense deixar-me'n cap. Cada dia havia de trobar una cosa que valgués la pena ser dita. Hi havia dies que sortia tota sola, aquesta cosa, o bé n'apareixien tres o quatre de patac, però hi havia dies secs, erms, desèrtics. En aquests dies, recordava una màxima de ma padrina Rosario: “Si no hi veus, *aplucà't*”. Acluca els ulls, fixa-t'hi més bé. I això feia.

De solstici a solstici, em vaig proposar no passar per alt cap detall que fos susceptible de ser manipulat literàriament. Una conversa, un comentari, una paraula. Un pensament, un penjament. L'horitzó, el cel, la terra i la mar. L'ànim de propis i estranys. Una olor, un mos.

Fou una tasca apassionant i enriquidora, però també esgotadora. Vaig agrair —més d'una vegada— no seguir un dietari d'un any sencer. La felicitat de trobar quelcom a dir no compensava el patiment i

el neguit de la recerca. Hi havia dies que m'hauria estimat més no fixar-me en res, però jo sol m'havia escrit la condemna.

Així doncs, acabar aquest dietari va significar un alliberament. Treure'm un pes de sobre. Havia clos un cercle, i ja tocava obrir-ne un altre.

IGNASI REVÉS

Dimecres, Solstici d'hivern

La broma ha decapitat la Seu Vella. El campanar ha desaparegut rere una espessa cortina de boira. El cel ha tornat a caure sobre els caps d'Indíbil i Mandoni. Per Tutatis.

El fred s'emmiralla a l'aigua del Segre. La gespa de les vores cobra un verd vigorós, resistent. Els arbres estan plomats, embromats, mal dormits. Un estol d'ànecs navega amunt i avall.

Entre el xalet dels Camps Elisis i l'Avinguda de les Garrigues, hi ha un jardí. Hi ha una renglera llarga de rosers. En una punta, una rosa roja. Cap a la meitat del rengle, una rosa rosa.

És hivern, però encara viuen roses.

Dijous, 22 de desembre

El cotxe de línia surt de Lleida. Fa un sol de pastera. La terra rep la llum, l'escalfor, com si no l'acabés de creure. Els mesos de fred, aquesta terra

n'ha d'aguantar moltes, de patacades. És una terra dura i sofrerta, sí, però sobretot és una terra pacient. S'encaragola de paciència, guarda la brasa sota la cendra, la força davall de les ferides.

A Alfés comença la broma. El paisatge s'espesseix. L'aigua del reg ja és aquí, i la fesomia de les valls i les serres està canviant. On hi havia sembrats, ara hi ha fruiters. Els olivers, els planten en palmeta, empegats uns amb altres, per *cossetxar-los* igual que la vinya. I es veuen varietats noves d'ametllers, que floreixen més tard, que esquiven les gelades tardanes i garanteixen un mínim de collita.

El cotxe de línia arriba a Sarroca. El castell conserva el cap.

Divendres, 23 de desembre

Un dinar amb l'Hèctor Hernández no és un dinar i prou. És música, literatura, cinema. És filosofia i transgressió. És amiatat, bon humor i comunió.

Ara bé, hi ajuda que dinem al restaurant Aggio de Lleida. I el remenat de bolets i gambes, i el bacallà amb samfaina, espinacs i allioli, i el vi negre Alges de l'Albagés. I que ens acompanya la Pili de Seròs.

L'Hèctor és professor de filosofia a l'Institut Màrius Torres. Contempla la joventut que li passa davant del nas, que li fuig dels dits. Perquè ser professor vol dir estar en contacte amb alumnes que sempre tenen la mateixa edat. I ell no sempre té la mateixa edat. Fins fa quatre dies, se sentia com un oncle,

com un germà gran de tanta jovenalla. Però ara se sent com son pare. Tot i així, encara serva aquell esperit rebel, juvenil, aquell impuls irreprimible d'escandalitzar-ho tot.

Que sempre sigui així, Hèctor. I que sempre puguem dinar.

Dissabte, 24 de desembre

L'aigua verdosa del canal de Seròs. La pinassa. Els gossos que borden als xalets d'Utxesa. L'aigua esborronada del pantà. Les sisques desvagades. El trepig rítmic de les vambes. Les volades de gralles. Els estornells aferrats als fils de la llum. Els compressors que esporguen fruiters. Els sembrats fosforescents. El fang i els tolls.

Quan corro, soc tot això. Em buido i m'omple de tot el que m'envolta. Jo no soc jo: soc tot excepte jo. M'assimilo al paisatge, m'hi confonc, respiro com ell. Jo soc el paisatge. I el paisatge és en mi.

Diumenge, Nadal

Tant hi fa, el fred. El bufardeig de la broma. Els carrers mullats. La il·lusió de la canalla, quan caga el tronc, ho esmicola tot. Amb un nen, n'hi ha prou per fer sortir el sol. Les garrotades i les cançons, el deler quan desemboliquen els regals, la satisfacció pels presents, els balls d'alegria, recompensen més

els grans que els petits. La tarda sembla més llarga, el dia més ple, la vida quelcom amb sentit. Nadal xiuxiueja que això de l'hivern fa baixada, que demà farà més bo, que veurem la llum fins al crepuscle. Avui, un pas de pardal, demà, un pas de colom.

Dilluns, Sant Esteve

A la gent de Ponent no ens agrada la broma. I qui digui que li agrada, o bé està carregat d'hòsties, o bé no ha anat mai a collir olives amb broma plana, pixanera o gebradora.

Em fa molta gràcia escoltar que la boira és poètica. O no me'n fa gens. Perquè la boira és una merda, és allò que ens impedeix veure el sol, la barrera que ens separa de la llum, els colors pansits, les cares pàl·lides, el baf congelat i la roba que no s'asseca.

Per sort, per combatre la broma, la gent d'aquesta terra va inventar el bar. El cigaló, la cervesa, el safareig, el fotetisme, el futbol de pagament o la saó dels sembrats ajuden la parròquia a passar una estona portadora i a no pensar que la broma, potser, durarà fins l'any que ve.

Dimarts, 27 de desembre

Fa un dia dolent. Pèssim. Al carrer Major, només es veuen gorres, barrets i caputxes. S'imposa un aire de processó, de penitència, de fatalitat. El fred i la

humitat s'infiltrin sota la pell, entre les costelles, a darrere del blanc dels ulls. Dones i homes marxen en silenci cap a algun lloc amb calefacció.

Però entre el pont de Príncep de Viana i el Pont Vell, sobre l'aigua del Segre, es congreguen centenars de moixons blancs. Què xerren? Fan el vermut, dinen o berenen? Venen de les gèlides terres del nord i han parat a Lleida, abans d'emprendre el vol cap al bon temps? El riu està nevat de sal i sucre, de confeti, de flor d'ametller.

No tot és broma a la ciutat del Segre.

Dimecres, 28 de desembre

En una sala d'espera qualsevol han guarnit els marcs de les finestres amb llums de Nadal. S'encenen, desprenen una llum blava, proven d'abastar el lila... I s'apaguen. Una vegada i una altra. Ja era prou depriment, la tarda, i els llums l'acaben d'espallar.

Hi ha tardes que haurien de ser eternes. I hi ha tardes que duren massa. Des de les postres fins a les sis, el cel no va ni ve, no puja ni baixa, no és ni figa ni raïm. La llum rondina. Tot li cau malament. I es fa tan pesada que li fotríeu una puntada al cul.

Més valdria que es fes aviat de nit. Comptat i debatut, seria una altra nit freda, com tantes n'hi ha. No hi hauria estrelles, però sí estrellats.

Amb la col·laboració de:

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

© Josep Ignasi Revés Revés, 2019
© de l'epíleg: Ramon Camats Guàrdia, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L, 2019
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: setembre de 2019
ISBN: 978-84-1303-132-3
DL: L 1.029-2019
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

« imprès a **lleida** »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.